

Opetusministeriö
Kirjaamo
PL 29
00023 Valtioneuvosto

OPETUSMINISTERIÖ

01.06.2007

ad N:o 4 670/2007

Tekijänoikeuden suuntaviivoja: Keskustelumuistio politiikan muodostamisesta ja järjestelmän kehittämisestä

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:18

Opetusministeriölle,

Opetusministeriö on pyytänyt lausuntoja laatimaansa keskustelumuistioon tekijänoikeusjärjestelmän kehittämisestä. Suomen Open Access työryhmä edistää toiminnallaan suomalaisen tutkimustiedon vapaata saatavuutta ja tekee tunnetuksi open access -toimintamallia tieteellisessä julkaisemisessa. Suomen Open Access työryhmä esittää jäljempänä kantansa muistioon avoimen julkaisutoiminnan ja tieteellisen tutkimuksen näkökulmasta.

Yleistä

Olemme tällä vuosituhanella lopullisesti siirtyneet uuteen suojattujen teosten ja muun materiaalin tuotanto-, jakelu ja käyttötapaan. Myös innovaatiojärjestelmä on muuttunut: innovaatiot syntyvät tänä päivänä yhä enenevässä määrin avoimessa ja verkottuneessa järjestelmässä. Innovaatio ei myös ole enää raskasta teollisuuslähtöistä vaan se perustuu yhä enenevässä määrin pieniin verkottuneisiin yksiköihin. Innovaatiot syntyvät usein myös teosten käyttäjien toimesta. Yksi ehkä merkittävin piirre tämän päivän innovaatiomallissa on yhteistyössä tapahtuva tiedon kumuloitumiseen perustuva innovaatiotoiminta.

Kansantaloudelliselta kannalta on oleellista, että informaatioyhteiskunnan tarjoamat mahdollisuudet käytetään täysipainoisesti hyväksi. Suomalainen tietotekniikkateollisuus ja tietotekniikkaosaaminen ovat maailman huipulla. Perinteisen IT-teollisuuden lisäksi myös niin sanottu avointa lähdekoodia hyödyntävä tietotekniikkaosaaminen on suomalaista alkuperää ja voimakkaasti valloittamassa maailmaa, muun muassa julkishallinnon piirissä. Lainsäädännön, mukaan luettuna tekijänoikeusjärjestelmän, olisi omalta osaltaan tuettava uusia innovaatiomuotoja eikä toimittava niiden esteenä.

Tekijänoikeudesta

Nykyään tekijänoikeusjärjestelmä ulottuu yhä enenevässä määrin kansalaisten oikeuspiiriin, jopa heidän yksityiselämäänsä. Perusoikeudelliselta kannalta tämä asettaa kasvavia vaatimuksia tekijänoikeusjärjestelmälle. Kansalaisilla täytyy olla oikeus toteuttaa perusoikeuksiaan tekijänoikeusjärjestelmän sitä estämättä; tässä tapauksessa relevantteja ovat ennen kaikkea sananvapaus sekä opetukselliset ja sivistykselliset oikeudet. Erilaisten teosten teknisten suojamuotojen ja oikeuksien hallinnointitietojen avulla voidaan kontrolloida kansalaisten toimintaa tavalla, joka voi asettaa uhan alaiseksi heidän yksityisyyden suojansa.

Uudet teknologiat tarjoavat tekijänoikeuteen perustuvalla tuotannolle ja teollisuudelle moninkertaiset hyödyntämismahdollisuudet verrattuna aikaisempaan analogiseen maailmaan. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että lainsäädäntöä pitäisi välttämättä muuttaa aina uuden teknologisen innovaation myötä. Tekijänoikeudellisessa lainsäädännössä olisi pyrittävä teknologianeutraalisuuteen. Emme voi lähteä siitä, että aina kun teknologia synnyttää uuden kulutuselektroniikkatuotteen tai jakelutapa muuttuu, lakia olisi muutettava. Itse asiassa suomalainen tekijänoikeuslainsäädäntö olisi alkuperäisessä 1960 –luvun muodossaan hyvin pystynyt sopeutumaan tämän hetkiseen suojattujen teosten tuotanto- ja käyttöympäristöön. Voidaan perustellusti esittää kysymys siitä, ovatko viimeiset lain muutokset pikemminkin jarruttaneet teosten luomista ja käyttöä kun edesauttaneet sitä.

Tekijänoikeuksien rooli tieteellisessä tutkimuksessa ja innovaatiotoiminnassa

Tieto on taloustieteelliseltä kannalta julkishyödyke. Se ei vähene käytön mukana vaan pikemminkin kasvaa. Julkishyödykkeille on ominaista, että markkinamekanismi ei kykene tuottamaan niitä tarvittavalla tavalla, vaan niiden tuotantoa on tuettava julkisin varoin. Immateriaalioikeudet ovat poistaneet tiedolta sen julkishyödykkeen luonteen, niiltä osin kun tieto on alistettu yksinomaisen monopolioikeuden piiriin. Yhteiskunnalliselta kannalta on arvioitava, onko tietyn sektorin immateriaalioikeudellisesta suojasta yhteiskunnalle aiheutuva deadweight loss - tuotteiden hintojen nousun ja tuotantomahdollisuuksien rajoitusten muodossa - suurempi kuin suojan kannustusvaikutin. Tieteellisen tutkimuksen osalta on ilmeistä, ettei tutkimuksen kannustimena toimi immateriaalioikeudet vaan tekijälle työstä syntyvä maine ja kunnia, jonka syntyminen edellyttää teosten mahdollisimman laajaa levitystä. Tekijänoikeuden henkilöoikeudellinen puoli, moraaliset oikeudet, riittävät turvaamaan tutkijoiden oikeudet näiltä osin. Näin ollen on kysyttävä, olisiko yhteiskunnan kannalta edullisempaa, että tekijänoikeuksien taloudellisia yksinoikeuksia rajoitettaisiin tieteellisen tutkimuksen ja opetuksen hyväksi, eikä kiristettäisi niin kuin meillä on viimeisen lain muutoksen yhteydessä tehty. Tieteellinen tieto kasvattaa yhteiskunnan tietopohjaa ja lainsäädännön olisi kaikilta osin tuettava tämän tiedon syntyä.

Tieteellinen tutkimus tapahtuu yliopistoissa ja korkeakouluissa perinteisesti avoimessa tutkimusympäristössä. Tieteellinen tieto rakentuu aina olemassa olevalle tiedolle ja kasvaa sitä kautta. Vastaava tiedon tuottamistapa on tänä päivänä levinnyt myös muualle, erityisesti avoimeen ohjelmatuotantoon ja IT-sektorille laajemminkin. Tällöin tekijänoikeuksia ei välttämättä käytetä perinteisellä tavalla korvauksen perimistarkoituksessa vaan välineenä pitää tieto jatkossakin kaikkien saatavissa. Tästä klassisena esimerkkinä voidaan mainita open source -lisensiointi tietokoneohjelmatuotannossa ja erilaiset creative commons –pohjaiset lisenssit tieteellisessä ja taiteellisessa työssä.

Suomen open access –työryhmä painottaa, että tekijänoikeuksien on mahdollistettava ja tuettava myös vapaata tiedon tuottamista ja levittämistä. Tämä koskee open access julkaisutoimintaa ja materiaalin säilytystä avoimissa tietoarkistoissa. Tekijänoikeudet eivät myös saa toimia esteenä tutkimusaineistojen ja tutkimusdatan saatavuudelle.

Opetus- ja tutkimuskäyttö

Nykyinen sääntely

Suomen perustuslain mukaan jokaisella on oikeus maksuttomaan perusopetukseen. Yhteiskunnalla on näin ollen velvollisuus järjestää kansalaisille maksuton perusopetus ja sitä täydentävä muu erityisopetus. Tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapaus on myös perustuslain mukaan turvattava valtiovallan toimesta. Yhteiskunnan kannalta keskeisten päämäärien toteuttamiseksi voidaan tekijänoikeutta rajoittaa kansainvälisten tekijänoikeudellisten määräysten asettamissa rajoissa. Suomea velvoittavan Bernin konvention mukaan voidaan tekijänoikeutta rajoittaa kansallisessa lainsäädännössä kaikenlaisen opetuskäytön hyväksi. Tekijänoikeuden suojaamia teoksia voidaan käyttää opetuksen tukena mitä tahansa välinettä käyttäen, mukaan lukien esimerkiksi tietoverkon välityksellä tapahtuva etä-opetus. Tämä poikkeussäännös ei rajoitu tiettyyn tekijän taloudelliseen oikeuteen vaan kattaa ne kaikki: kappaleen valmistamisoikeuden, julkisen esittämisoikeuden mukaan lukien yleisölle välittämisen, teosten näyttämisen ja kappaleiden levitysoikeuden. Tekijänoikeuden suojaamia teoksia voi tämän säännöksen nojalla sisällyttää muun muassa oppimateriaaliin.

EU:n säädöstö mahdollistaa myös opetus- ja tutkimuspoikkeuksen säätämisen, muun muassa tietokantadirektiivissä ja tekijänoikeudet tietoyhteiskunnassa -direktiivissä. Esimerkiksi tekijänoikeudet tietoyhteiskunnassa -direktiivin mukaan jäsenmaat voivat säätää tutkimus- ja opetustoimintaa koskevan poikkeussäännön kappaleen valmistamis- ja yleisölle välittämisoikeuden osalta edellytyksellä, että tekijän nimi mainitaan, mikäli mahdollista, ja kun kyseessä on ei- kaupallinen tarkoitus. Jostain syystä Suomessa ei lakiin ole sisällytetty näitä poikkeusmahdollisuuksia.

Suomen laki sisältää ainoastaan erittäin rajoitetun säännöksen, joka mahdollistaa opettajan tai oppilaan esityksen nauhoittamisen opetuksessa tilapäisesti käytettäväksi. Teosten julkinen esittäminen opetustarkoituksessa on elokuva- ja näytelmäteoksia lukuun ottamatta mahdollista suoraan lain 21§:n perusteella. Valokopiointia koskee sopimuslisenssisäännös, jonka perusteella on solmittu mm. kunnallisissa oppilaitoksissa ja yliopistoissa tapahtuvaa opetuskäyttöä koskeva valokopiointisopimus.

Sopimuslisenssisäännös ei kuitenkaan ole oikeuksien rajoitus tekijänoikeudellisessa mielessä. Esimerkiksi nykyisessä laissa oleva opetus- ja tutkimuskäyttöä koskeva sopimuslisenssisäännös (14 §) on pikemminkin oikeuksien laajennus, sillä Kopioston ja opetusministeriön tilaaman käyttäjätutkimuksen mukaan sen nojalla voitaisiin periä korvauksia internetissä vapaasti saatavissa olevasta materiaalista. Kopiostolla tai muulla vastaavalla kotimaisella järjestöllä ei ole olemassa minkäänlaista näyttöä siitä, että niillä olisi oikeus periä korvauksia ulkomaisten tekijöiden internetissä olevista teoksista. Tuntuisi kummalliselta, jos lainsäätävä antaisi kotimaiselle järjestölle tällaisen valtuutuksen, sillä sopimuksen solmiminen merkitsisi lisäystä valtion opetus- ja tutkimusbudjettiin ilman, että käytöstä kerättäviä rahoja tilitettäisiin niille oikeudenhaltijoille, joiden teoksia käyttö

tosiasiallisesti koskee. Tekijänoikeus ei toimisi näin kannustimena teosten luomiselle vaan yksinomaisena rahastusmekanismina.

Sopimuslissenssisäännöksen perusteella tehtävää opetus- ja tutkimustoimintaa koskevaa sopimusta ei myös ole tehty eikä ole mitään takeita siitä, että sellaista sopimusta koskaan syntyy. Sopimuslissenssisäännös ei myös voi poistaa rikosoikeudellista vastuuta käytöstä, mikä on julkisoikeudellisten instituutioiden, kuten yliopistojen, osalta erittäin ongelmallista. Käytännössä tämä jättää opetus- ja tutkimustoiminnan kestävämpään tilaan, koska nykyisen lainsäädännön nojalla suuri osa opetuksessa ja tutkimuksessa tapahtuvasta suojattujen teosten käytöstä on tekijänoikeuslain näkökulmasta epävarmalla pohjalla.

Käytännössä yliopiston toiminnassa voidaan jo nykyisellään käyttää suurta osaa internetissä vapaasti saatavissa olevasta aineistosta opetuksen yhteydessä. Tieteellisessä julkaisutoiminnassa ollaan nopeasti siirtymässä avoimeen julkaisutoimintaan ja avointen julkaisuarkistojen käyttöön, mitä myös opetusministeriö suosittelee. Tämän lisäksi erilaisten avointen lissenssien ja yhteisöllisten lissenssien (esim. creative commons lissenssit) käyttö lisääntyy jatkuvasti. Tätä materiaalia voidaan jo nyt käyttää opetus- ja tutkimustoiminnassa vapaasti. Yliopisto on korkeintaan maksanut julkaisumaksun työntekijänsä artikkelin julkaisemisesta open access -julkaisussa. Tämän lisäksi on oikeuskirjallisuudessa katsottu, että internetissä vapaasti saatavissa olevaa aineistoa voitaisiin käyttää opetus- ja tutkimustarkoituksiin niin sanotun oletetun käyttöluvan (implied license) perusteella. Tämä tietenkin edellyttää muun lainsäädännön kunnioittamista, kuten esimerkiksi yksityisyyden suoja ja lapsipornon levittämisen kieltö.

Yhteenvetona voidaan sanoa, että nykyiselle sääntelylle, jonka mukaan kotimainen järjestö voisi periä korvauksia internetissä vapaasti saatavissa olevasta aineistosta sopimuslissenssisäännöksen nojalla, ei ole olemassa mitään perusteita.

Seuraavassa esitetään miten Suomen lainsäädännössä olisi turvattava tekijänoikeudellisesti suojatun aineiston käyttäminen opetus- ja tutkimustarkoituksessa.

1 Vapaasti avoimessa tietoverkossa saatavissa oleva aineisto

Yleensä tekijänoikeudellisesti suojattu aineisto on saatettu tietoverkkoon, jotta se olisi mahdollisimman laajan yleisön saatavissa. Aineiston tekijät ovat nimenomaisesti asettaneet teoksensa globaalin käyttäjäkunnan saatavaksi. Jotta opetus- ja tutkimustoiminnalle olisi myös tekijänoikeudellisessa mielessä selkeät ja turvatut toimintapuitteet, laissa tulisi mahdollistaa vapaasti avoimessa tietoverkossa olevan aineiston käyttö opetukseen ja tutkimukseen.

Julkaistun teoksen saa lain mukaan esittää julkisesti opetuksen yhteydessä elokuva- ja näytelmäteosta lukuun ottamatta. Näin ollen on mahdollista esittää videotykillä internetissä vapaasti saatavissa olevaa aineistoa. Tämä ei vaaranna teosten normaalia hyödyntämistä. Samalla tavoin opiskelijoilla on mahdollista saada aineisto nähtäviinsä ja tulostettavaksi omilla tietokoneillaan. Ei ole olemassa mitään perusteita, miksi internetissä vapaasti saatavan aineiston tulostaminen opiskelijoille opetus- ja tutkimustarkoituksiin pitäisi olla erilaisen sääntelyn alaista. Aineiston käyttötapa on tässä tapauksessa ratkaiseva, eikä se minkälaisen tekijänoikeudellisen käyttöoikeuden piiriin se mahdollisesti kuuluu. Internetissä vapaasti saatavissa olevan aineiston käyttö opetus- ja tutkimuskäyttöön täytyy olla mahdollista kaikissa tapauksissa, mukaan lukien verkko-opetuksessa, ja tästä on laissa säädettävä selkeä rajoitussäännös.

Lain 21 § ei koske elokuva- ja näytelmäteosta. Elokuvateoksen esittämiseen opetuksessa vaaditaan käytännössä aina oikeudenhaltijoiden lupa. Ilman lupaa voidaan korkeakoulutasoisessa elokuvaopetuksessa ja tutkimuksessa käyttää suomalaista, elokuva-arkiston kokoelmissa olevaa teosta. Ongelmana tämän lain kohdan soveltamisessa on, että elokuvateoksen käsite on tekijänoikeuslaissa määrittelemättä, mistä aiheutuu ongelmia digitaalisessa käyttöympäristössä, jossa suuri osa aineistosta on audiovisuaalista. Enemmistö tästä aineistosta on myös ulkomaista, jolloin lain poikkeussäännös ei sovellu.

Lainsäädännön tehtävänä on luoda turvattu ja ennakoitavissa oleva toimintaympäristö. Sen sijaan tekijänoikeuslain 11.5 §:ään sisältyvä ns. laillisen lähteen vaatimus luo oikeudellista epävarmuutta mahdollistamalla ennakoimattomat teosten käyttöä koskevat kanteet tilanteissa, joissa käyttö muuten on lainsäädännön mukaan sallittua. Koska tekijänoikeuden rajoitussäännökset ovat syntyneet perustavista yhteiskunnallisista syistä, ei ole järkevää eikä hyvän lainsäädäntötavan mukaista viedä rajoitussäännöksiltä faktinen toimintamahdollisuus pois alistamalla ne lain 11.5§:n mukaisen laillisen lähteen vaatimuksen alaisuuteen. Globaalissa verkottuneessa avoimessa käyttöympäristössä on täysin mahdotonta tietää, mikä aineisto on saatettu verkkoon vastoin oikeudenhaltijoiden tahtoa tai mistä teoksesta on poistettu tehokas tekninen suoja. Kuvaavaa on, että on, edellä mainitussa opetusministeriön käyttäjätutkimuksessa todetaan, että vaikka tietyn sivuston käyttö opetus- ja tutkimustarkoituksiin on nimenomaisesti sallittu sivustolla, käyttäjätutkimuksessa asetetaan kyseenalaiseksi, onko kyseisen käyttöluvan kirjoittaja todella tiennyt mitä on sallinut. On selvää, että creative commons –lisenssit ja lausumat: 'for educational use only' ovat juridisesti päteviä ja niille on tunnustettu pätevyys myös oikeusistuimissa (Kanada, Espanja) Tämän vuoksi lain 11§:n 5 momentti on kumottava.

Tutkimus- ja opetuskäytössä voi olla erityisen tärkeää, että opetusta ja tutkimusta voi selvittää esimerkiksi erilaisia tiedostojen vaihto -yhteisöjä tutkimalla. Tutkimus voi kokonaan jopa kohdistua tällaisen yhteisön toimintaan. Tutkimustarkoituksissa pitäisi olla mahdollista myös purkaa teoksia suojaavat tekniset suojaukset. Kansalaisten yksityisyyden suojan toteutumisen kannalta on myös tärkeää, että teoksiin sisällytettyjen oikeudenhaltijatietojen käyttöä voidaan tutkia ja seurata. Näiden tietojen joutuminen väärin käsiin tai niiden käyttäminen kansalaisten perusoikeuksien loukkaukseen johtavalla tavalla on tehokkaasti laissa estettävä.

2 Rajoitetusti saatavissa oleva aineisto

Jos tietty aineisto on saatavissa tietoverkossa ainoastaan rajoitetusti, esimerkiksi maksua vastaan, sopimuslisenssisäännös ei voi poistaa tällaista rajoitusta, koska oikeudenhaltijoiden voidaan tällöin katsoa käyttäneen kielto-oikeuttaan sopimuslisenssisäännöksen suhteen. Tällaisissa tapauksissa opetuslaitos hankkii käyttöluvan aineistoon itse.

3 Avoimet julkaisuarkistot; public repositories

Avoimista julkaisuarkistoista tieto on saatavissa käyttöehtojen mukaisesti. Esimerkiksi yliopistojen opinnäytetyöt ovat kattavasti saatavissa yliopistojen julkaisuarkistoista. Avoimesta julkaisusta on aina sovittu opinnäytetyön tekijän kanssa. Opetusministeriön

keskustelupaperin esitykselle siitä, että opinnäytetöiden saatavuutta jotenkin rajoitettaisiin, ei ole olemassa mitään perusteita. Tällaiset rajoitukset veisivät tieteellistä julkaisutoimintaa taaksepäin.

Tietokannat

Puhdas data, tietyt tosiseikat ja esimerkiksi luonnon ilmiöt ja muodostelmat ovat tekijänoikeudesta vapaata. Tieteellinen tutkimustieto perustuu oleellisesti uuden tiedon löytämiseen ja vanhan verifioimiseen. Tämä edellyttää jatkuvaa massiivisten tietokantojen selausta ja ylläpitoa. Tietokantojen suojalla saatetaan tekijänoikeuden tai sui generis oikeuden alaiseksi tietoa, joka muuten olisi tekijänoikeudesta vapaata saattamalla tietokantojen käyttö yksinoikeuden alaisuuteen. Tutkimuksellisesti merkityksellinen tietokantojen käyttö edellyttää esimerkiksi genomitutkimuksessa koko tietokannan selaamista eikä vain epäoleellisen osan hyödyntämistä, mihin laki antaisi mahdollisuuden. Nykyinen tekijänoikeuslainsäädäntö on näiltä osin esteenä muun muassa nykyaikaiselle genomitutkimukselle ja muulle laajoja tietoaaineistoja käyttävälle tutkimukselle. Tietokantojen käyttö tutkimukseen ja opetukseen sekä tietokantojen yksityinen kopiointi olisi sallittava suoraan laissa.

Opinnäytetyöt

Muistiossa esitetään niin sanottua avoimien puutarhojen mallia erälle käyttöalueille, jolloin vapaamuotoisesti sovittaisiin, että tietty käyttö on tietyillä ehdoilla vapaata. Teoreettisesti ja oikeuspoliittisesti tällainen konstruktio on täysin kestävä. Suomesta ei löydy sopijapuolia, jotka voisivat pätevästi sopia esimerkiksi avoimessa verkossa olevan aineiston käytöstä. Toiseksi tästä ei ole edes tarvetta sopia, koska aineisto on joka tapauksessa kaikkien osapuolten käytössä tietyissä rajoissa.

Kuten olemme aikaisemmin todenneet, avoimessa tietoverkossa olevan aineiston täytyy olla vapaasti käytettävissä opetukseen ja tutkimukseen laissa olevan käyttörajoituksen pohjalta. Vastaava rajoitussäännös olisi säädettävä myös opinnäytetöitä varten, jotta suojatun aineiston käyttö opinnäytetöissä olisi mahdollista. Tämän edellytykseksi ei voida asettaa, että opinnäytetyötä ei levitetä oppilaitoksen tai korkeakoulun ulkopuolelle. Itse opinnäytetyön julkaisemisesta avoimessa verkkopalvelussa sovitaan aina opinnäytetyön tekijän ja oppilaitoksen kesken. Julkisuuslainsäädännön mukaan opinnäytetyöt ovat viranomaiselle luovutettuja asiakirjoja ja lähtökohtaisesti julkisia.

Yksityinen käyttö

Tekijänoikeuslakia on selvennettävä niin, että se yksiselitteisesti mahdollistaa yksittäisten tutkijoiden ja kansalaisten teosten käyttämisen yksityisiin tutkimustarkoituksiin. Nykyisessä käyttöympäristössä tutkijat ovat lähtökohtaisesti sekä tekijöitä että käyttäjiä. Kansalaisilla täytyy olla mahdollisuus valmistaa kappaleita ja käyttää hallussaan olevia digitaalisia teoksia yksityisiin tarkoituksiin. Digitaalisen teoksen yksityinen käyttö eri käyttöalustoilla täytyy olla mahdollista. Edellä kuvailtu nykyisen lain 11.5§:n mukaisen laillisen lähteen vaatimuksen soveltaminen on käytännössä mahdotonta ja se vie pohjan pois yksityiseltä käytöltä verkkoympäristössä. Tämä lainkohta on välittömästi kumottava.

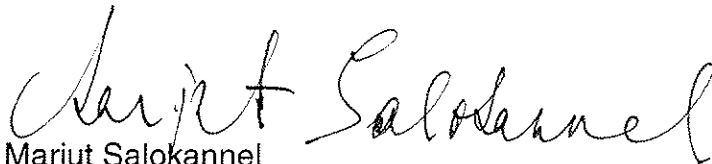
Yhteenveto

Suomalainen tekijänoikeuslainsäädäntö täytyy olla kirjoitettu niin, että siitä selkeästi ja yksiselitteisesti käyvät ilmi oikeudet ja eri käyttötapoja koskevat poikkeukset. Lakia ei voida kirjoittaa siten, että ensiksi kriminalisoidaan tai muuten kielletään kattavasti kaikki käyttötavat ja sitten vapaamuotoisesti sovitaan, että tietyt käytöt kuitenkin mahdollistetaan (ns. suljettujen puutarhojen malli). Tämä on erittäin huonoa lainsäädäntöä ja vaarantaa oikeusvarmuuden toteutumisen. On myös pidettävä mielessä, että rikosoikeudellista vastuuta ei voi pätevästi sopimusteitse poistaa. Tämä tekee myös sopimuslissenssisäännöksen perusteella tapahtuvan toiminnan erityisen ongelmalliseksi julkisoikeudellisen instituution, kuten yliopiston, kannalta.

Tekijänoikeudellisesti suojattujen tuotteiden käyttö opetukseen ja tutkimukseen on sallittava suoraan lain perusteella. Alun perin oppimateriaaliksi tehty aineisto voidaan rajata tästä pois, ja siihen hankitaan oikeudet normaalisti. Tekijänoikeuslain on myös yksiselitteisesti mahdollistettava avoimessa verkkoympäristössä tapahtuva tutkimus- ja opetustoiminta. Yksityinen tutkimuskäyttö on sallittava laissa ja tekijänoikeuslain 11.5§:n ns. laillisen lähteen vaatimus on kumottava.

Helsingissä, toukokuun 30. päivänä 2007

Suomen Opec Access -työryhmä

Marjut Salokannel
OTT, siviilioikeuden dosentti
Varajohtaja, Tutkijakollegium
Helsingin yliopisto

PL 4
00014 Helsingin yliopisto

e- mail marjut.salokannel@helsinki.fi
puh 09- 1912 3382
fax 09- 191 24509